

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
Державний заклад
ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. Ушинського

МАТЕРІАЛИ ДЕВ'ЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З АДАПТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ
ATL-2023

25 – 27 жовтня 2023 р.

Одеса – 2023

Друкується за рішеннями:

Вченої ради НПУ імені К. Д. Ушинського (протокол №4 від 30.11.2023)

Вченої ради Інституту цифровізації освіти НАПН України

(протокол №15 від 30.11.2023)

A28 **Адаптивні технології управління навчанням: збірник матеріалів дев'ятої міжнародної конференції.**
Одеса-Київ, 25–27 жовтня 2023 р. – Київ: ЦО НАПН України, 2023. 92 с.

ISBN 978-617-8330-10-1

Організатори конференції започаткували традицію обміну досвідом зі створення та використання адаптивних технологій управління навчанням. У конференції приймають участь науковці України, Словенії, Ізраїлю, Литви, Казахстану, Болгарії, Латвії.

Тематика конференції охоплює наступне коло питань: психолого-педагогічні проблеми адаптивного навчання; інформаційні та інтелектуальні технології в управлінні навчанням; методика адаптивного навчання інформатики у ВНЗ та школі; освітні вимірювання в адаптивному управлінні; адаптивні технології соціальної інформатики; системи управління контентом.

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Співголови

Биков В.Ю. проф. (Україна, Київ)
Красножон А. В. доц. (Україна, Одеса)

Заступники голови

Мазурок Т.Л. проф. (Україна, Одеса)
Музиченко А. В. проф. (Україна, Одеса)
Галіцан О. А. доц. (Україна, Одеса)

Члени комітету

Абершек Б. проф. (Словенія, Марібор)
Антощук С.Г. проф. (Україна, Одеса)
Блох М. Д. проф. (Ізраїль, Тель-Авів)
Гогунський В.Д. проф. (Україна, Одеса)
Гриценко В.І., проф. (Україна, Київ)
Довбиш А.С. проф. (Україна, Суми)
Ків А.Ю. проф. (Україна, Одеса)
Ламанаускас В. проф. (Литва, Шауляй)
Маклаков Г.Ю. проф. (Болгарія, Софія)
Манак А.Ф. проф. (Україна, Київ)
Маншарипова А.Т. проф. (Казахстан, Алмати)
Семеріков С.О. проф. (Україна, Кривий Ріг)
Снитюк В.Є. проф. (Україна, Київ)
Плотніков В.М., проф. (Україна, Одеса)
Триус Ю.В. проф. (Україна, Черкаси)

ОРГКОМІТЕТ

Голова

д.т.н., професор Мазурок Т. Л.

Заступники голови

доц. Брескіна Л.В., доц. Яновський А. А.

Секретар

доц. Бойко О. П.

Члени оргкомітету

Кобякова Л. М., Корабльов В. А., Рубанська О. Я., Шувалова О. І.,
Черних В. В.

ISBN 978-617-8330-10-1

© Навчально-науковий інститут природничо-математичних наук, інформатики та менеджменту Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра прикладної математики та інформатики, 2023
© Інститут цифровізації освіти НАПН України, 2023

СУЧАСНІ ЕЛЕКТРОННІ ЗАСОБИ ПРОВЕДЕННЯ ВІРТУАЛЬНОГО ЛАБОРАТОРНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ З ОПТИКИ

Марчук В. В., Шкатуляк Н. М.

Університет Ушинського

Питання підвищення ефективності професійної компетентності випускників ЗВО природничих спеціальностей, особливо технологічних спеціальностей, нерозривно пов'язане з удосконаленням методики вивчення фізики та проведення лабораторних занять із загальної фізики. Згідно з оглядом наукових досліджень, фізичні експерименти відіграють найважливішу роль у розвитку творчої активності учнів, оскільки дають змогу досліджувати події, суб'єктивно та статистично оцінювати їх, виявляти зв'язки між ними. Але недостатня або застаріла матеріально-технічна база університету ускладнює належну організацію лабораторних досліджень, перешкоджає розвитку загальної та професійної компетентності. Тому навчальне комп'ютерне моделювання фізичних процесів, реалізоване в формі віртуальних фізичних експериментів, грає все більшу роль у навчанні фізики. Існує кілька комп'ютерних програм для проведення віртуальних експериментів через Інтернет. Проте більшість із них або платні, або призначені для використання в середніх школах. Вищезазначені перепони використання Інтернет-ресурсів у проведенні віртуальних лабораторних робіт можуть бути частково подолані використанням віртуальних лабораторних робіт, розроблених власними засобами за допомогою вільно доступних програмних засобів симуляції фізичних явищ, таких, як, наприклад, Phet та інших.

Нами розроблені такі віртуальні лабораторні роботи з розділу «Оптика»:

1. Дослідження заломлення світла;
2. Визначення фокусної відстані лінзи;
3. Визначення радіусу кривизни лінзи й довжини світлової хвилі за допомогою кілець Ньютона;
4. Дослідження поляризації світла;
5. Вивчення закону Малюса
6. Вивчення дифракції Фраунгофера в когерентному випромінюванні лазера.

Розроблені контролююча комп'ютерна програма і тестові запитання до розділу «Оптика». Програма дозволяє здійснити оперативну перевірку ступінь підготовленості студентів до виконання робіт лабораторного практикуму, а також перевіряти рівень остаточних знань студентів з відповідних тем.

УДК 378.371

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Квадрі М.

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Актуальність дослідження зумовлена тим, що в умовах особистісно-орієнтованого навчання потрібна така система читання, яка забезпечить розвиток

дитини, збагатить її емоційно-художній досвід, інформаційно-естетичну базу, що сприятиме становленню духовного світу, розвиватиме відчуття прекрасного.

Мета дослідження полягає у висвітленні специфіки формування читацької (літературознавчої) компетентності учнів в умовах дистанційного навчання.

У загальному вигляді читацьку (або літературознавчу) компетентність можна визначити таким чином: це інтегрована якість та особистісний результат взаємодії знань, умінь і навичок, індивідуального досвіду та ціннісних ставлень, розширення читацького кругозору та загального кола читання.

У методичному аспекті читацька компетентність молодшого школяра – це сукупність освітніх елементів, яка виявляється:

3. 1) у володінні системою літературних знань, умінь і навичок, переживань, емоційно-ціннісних орієнтацій, переконань особистості;
4. 2) у здатності їх використання з метою пізнання навколишньої дійсності, задоволення власних потреб;
5. 3) розумінні текстів різних тем і жанрів;
6. 4) літературній обізнаності відповідно віку;
7. 5) вмінні давати особистісну оцінку прочитаному.

Якщо вчитель комплексно вирішуватиме ці завдання, то він досягне успіху у формуванні справжнього читача. Велика увага надається мотивації навчання, щоб допомогти учням поновити попередні знання, пробудити їхню цікавість і спонукати до постійного пошуку. Для зацікавленості учнів використовуються ігрові прийоми, розгадування кросвордів, пошук ключових слів у формуванні теми, літературні диктанти, вікторини, проблемні запитання, евристичну бесіду тощо. Та основне вчителя – словесника – вміння організувати роботу з текстом художнього твору, його аналіз, розвинути здатність учня розуміти авторський задум. Формувати свою думку й аргументувати її. Саме цьому мають бути підпорядковані всі структурні елементи літератури як навчального предмета. Слід намагатись зацікавити учнів художнім твором, пробудити в них інтерес до його прочитання, максимально наблизити у сприйнятті твору до авторського задуму. А вже потім, використовуючи всі структурні елементи уроку, розмаїття методичної палітри, навчити їх виходити за межі художнього твору, робити власні висновки і формувати власні правила життя. Цьому сприяють уроки літератури рідного краю.

Успішному формуванню читацької компетентності можуть сприяти уроки літератури рідного краю, що мають завдання поглибити знання учнів про життя та творчість письменників-земляків, викликати інтерес до їхньої творчої спадщини, до історичного минулого та сьогодення; формувати високі естетичні та художні смаки, вміння кваліфікованого читача, який розуміє літературу як мистецтво слова, вміння вибирати й оцінювати справжні мистецькі твори високої художньої вартості; розвивати здатність робити самостійні висновки, узагальнювати та систематизувати знання, викликати бажання оберігати й примножувати традиції свого краю.

Головним і необхідним аспектом під час вивчення літератури рідного краю є форми, методи і прийоми навчання, які застосовує вчитель на уроках. Удосконалення їх є важливою передумовою для формування читацьких компетентностей, вироблення художніх смаків учнів. Основними методами та

формами організації навчання на уроках літератури рідного краю в основній школі можуть бути краєзнавча бесіда, художня розповідь, робота у творчих групах, мікрогрупах, очна та заочна екскурсії, інсценізація, конкурс знавців літературного краєзнавства, дослідно-пошукова робота в бібліотеці, музеї, зустрічі та листування з письменниками, диспути, обговорення книжок письменників-земляків, а також виготовлення альбомів, журналів, стінгазет, оформлення кабінетів, виставок, шкільних музеїв тощо.

Розглянемо, як умови дистанційного навчання можуть впливати на досягнення результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти щодо читацької компетентності.

Якщо говорити про такі загальні результати навчання, як сприймання тексту та вибір книжки для читання, то в умовах дистанційного навчання стає очевидним, що, крім текстів, які запропоновано в підручниках і хрестоматіях, учні та учениці мають змогу працювати з текстами (книжками), які наявні в їхніх домашніх бібліотеках або до яких у них є доступ у бібліотеках інших осіб (друзів, родичів, сусідів тощо). З огляду на це вчитель/-ка має з'ясувати в батьків учнів, до яких книжок (паперовий формат або електронний) є доступ у дитини, у разі обмеженості родини в цих ресурсах — проконсультувати батьків про різні варіанти доступу. Головне — забезпечити дитину варіантами для вибору книжки для читання з подальшим поясненням через онлайн спілкування, як обкладинка, заголовок та ілюстрації, а починаючи з 3-го класу ще й анотація допомогли б зробити дитині певний вибір. Варто наголосити, що саме в умовах дистанційного навчання для школярів актуалізуються вміння звертатися по допомогу до дорослих для пошуку необхідної інформації, використовувати інтернет-ресурси для пошуку інформації, гіпертекст для уточнення інформації або поглиблення знань про предмет вивчення.

Підсумовуючи можемо зробити *висновок* про те, що в умовах дистанційного навчання учитель має врахувати індивідуальні можливості учнів в опануванні уміння читати та розуміти прочитане й забезпечити диференційований підхід під час добору завдань до запропонованих у підручнику, хрестоматії тощо текстів для читання (художніх творів, медіатекстів тощо). Елементом такого диференційованого підходу стає використання аудіокниг (за наявності) в процесі сприйняття тексту.

Література

1. Савченко О. Я. Етапи опрацювання художніх творів на уроках читання. Початкова школа. 2005. №9. С.22 – 27.
2. Карнаух Т. Впровадження інтерактивних методів навчання на уроках читання. Початкова школа. 2005. №11. С. 5 – 8.